

Inzichten TNO mbt vaccinaties

4 december 2020

5.1.2e

Hieronder staan een aantal “lessons learned” gebaseerd op de onderzoeken die TNO heeft uitgevoerd op dit terrein.

Doelgroepen

Voor wie is het vaccin bedoeld? Er is een groep die zeker niet gaat vaccineren (antroposofen, homeopathie). Er is een groep die zeker wel gaat vaccineren (kwetsbaren, zoals ouderen met onderliggend lijden). En er is een groep twijfelaars die goed geïnformeerd moet worden. Is er inzicht in wie de twijfelaars zijn, bijvoorbeeld jongeren? Twijfelaars willen goed geïnformeerd en gerustgesteld worden. Mensen willen zich gehoord voelen over hun zorgen door de overheid en huisarts etc.

Mensen die al besmet zijn geweest met corona, wat betekent het voor hen.

Uit eerder onderzoek weten we dat qua informatie voorziening dient te worden aangesloten bij de gezondheidsvaardigheden van mensen: mensen met lage gezondheidsvaardigheden hebben andere behoeften dan mensen die wel vaardig zijn; Informatie die geschikt is voor mensen met lage gezondheidsvaardigheden is echter ook niet voldoende voor iedereen. Kortom, het moet geen one-size-fits-all communicatie zijn. Mensen met lage gezondheidsvaardigheden hebben baat bij:

1. Meer visuele informatie
2. Less is more; kortom, informatie compleetheid is niet het belangrijkste, maak een keuze voor de meest relevante informatie; relevant is wat de doelgroep bij het maken van de keuze belangrijk vindt.

Co-creatie met de verschillende doelgroepen in het ontwerpen van interventies/campagnes.

Zender

RIVM niet altijd de handigste zender, want sommige mensen wantrouwen de overheid. Beter om bijv. huisartsen de zender te laten zijn (LHV, NHG).

Uit focusgroepen 5.1.2e bleek dat een RIVM voorlichting voor sommige mensen betuttelend overkomt. Men ergert zich zodra men het gevoel heeft een richting te worden opgeduwd.

Determinanten vaccinatiegedrag

Vaccineert men zich voor zichzelf of voor anderen? Hier liggen andere motieven aan ten grondslag. Vanuit eerder onderzoek naar vaccinatiegedrag weten we dat de beslissing in belangrijke mate afhangt van

- Onzekerheid over de beslissing (decisional conflict)
- In belangrijke mate afhangt van de voor- en nadelen. Hierbij spelen vooral: 1) zorgen over bijwerkingen, 2) vragen omtrent de effectiviteit van het vaccin op korte en langere termijn, 3) wat belangrijke anderen vinden of doen. Geanticipeerde spijt bij het wel vaccineren en niet vaccineren. Verantwoordelijkheidsgevoel voor bescherming van anderen/morele overweging.
- Vatbaarheid voor de ziekte en de ernst van de ziekte (in dit geval corona)
- Wantrouwen t.a.v. Farma bedrijven en de overheid
- Een grote groep mensen maakt niet een bewuste afweging om te vaccineren; bij de rijksvaccinatie programma's is de default daarmee wel te vaccineren. Voor andere vaccins is de default inactie (denk aan HPV). Keuzehulpen kunnen bijdragen aan een geïnformeerde keuze.
- Alternatieven die mensen zien om risico te verkleinen anders dan vaccineren.

- Manieren van aanbod (door wie) beïnvloedt acceptatie; vorm (bijv. massavaccinatie)

Inzichten in de determinanten van het gedrag en of deze verschillen per doelgroep, zodat er op maat-advies kan worden gegeven (tailoring).

Interventies

Onderzoek naar keuzehulpen (o.a. de door TNO/UM ontwikkelde keuzehulp HPV) heeft laten zien dat deze kunnen bijdragen aan het verminderen van 1) decisional conflict, 2) zorgen wegnemen, 3) meer vertrouwen in het vaccin, 4) positievere attitude en intentie, en 5) vaccinatiedrag.

Doel is geïnformeerde besluitvorming, dus erkennen dat afweging van de overheid kan verschillen van de afweging van het individu. Voor wie doe je het, voor jezelf of anderen.

Afweging gaat over voor- en nadelen (gevolgen) van wel vs niet vaccineren. Beide opties noemen. Risicocommunicatie betekent ook accepteren dat aan beide keuzes (wel vs niet) voor- en nadelen zitten.

Kennis vergroten: kennis quiz, is interactief, draagt bij aan betere verwerking. Interactie en tailoring zijn manieren die behulpzaam zijn om ook de verwerking bij mensen met lagere gezondheidsvaardigheden te stimuleren.

Uitleg wat een vaccinatie eigenlijk is, nl je heel klein beetje ziek maken zodat je lichaam actief antistoffen gaat maken.

Erkennen dat niet alles bekend is van de bijwerkingen over de jaren heen (lange termijn bijwerkingen). Feitelijk blijven, transparant zijn over dingen die we niet weten. Zoeken naar een goede balans tussen te stellig over veiligheid (want dat kan backfiren als men erachter komt dat het niet helemaal klopt) en te ambivalent (het is nu veilig, maar misschien onveilig in de toekomst).

Daarom onderzoeken hoe de boodschap overkomt voordat deze echt gebruikt wordt in de communicatie.

Andere doelen voorlichting

Sociale inoculatie: Ook hoe je jouw keuze “verdedigt” aan iemand die wat anders kiest. Voorlichting over aangaan gesprek. Weerbaar stellen voor counter argumentatie. Leuke tool is ontwikkeld door

5.1.2e

Draagt ook bij aan weerbaarheid t.a.v. misinformatie.

Voorbeeld: oefenen gesprek maternale kinkhoest vaccinatie keuzehulp

Waar kun je betrouwbare informatie vinden en herkennen van betrouwbare informatie. Hoe herken je fake news.

Technieken

Voorbeeld verhalen hoe en waarom anderen kozen (ervaringsverhalen, rolmodellen). Vergelijkbare anderen, niet alleen deskundigen. Ook iemand die niet vaccineert?

Houd het simpel, video/animaties met voice over.

Gesprek over vaccineren

Gespreksvoorbereiding zodat je weet hoe en welke vragen je kunt stellen aan het gesprek over vaccinatie met de huisarts of een andere persoon (die vaccineert).

Meta analyse vaccinaties Brewer et al 2007

TNO onderzoeken over vaccinatie

Alberts, C. J., van der Loeff, M. F., Hazeveld, Y., de Melker, H. E., van der Wal, M. F., Nielen, A., El Fakiri, F., Prins, M., & Paulussen, T. G. (2017). A longitudinal study on determinants of HPV vaccination uptake in parents/guardians from different ethnic backgrounds in Amsterdam, the Netherlands. *BMC public health*, 17(1), 220. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4091-4>

Anraad, C., van Keulen, H., Lehmann, B., Mollema, L., van Empelen, B., Ruiter, R. Kinkhoestvaccinatie tijdens de zwangerschap. *TSG Tijdschr Gezondheidswet* 98, 101–106 (2020).

<https://doi.org/10.1007/s12508-020-00266-8>

<https://doi.org/10.1007/s12508-020-00266-8>

Anraad, C., Lehmann, B. ^{5.1.2e}, O., van Empelen, P., Paulussen, T., Ruiter, R., Kamp, L., van der Maas, N., Barug, D., Ruijs, W., de Melker, H. E., Mollema, L., & van Keulen, H. M. (2020). Social-psychological determinants of maternal pertussis vaccination acceptance during pregnancy among women in the Netherlands. *Vaccine*, 38(40), 6254–6266.

<https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2020.07.047>

Harmsen, I. A., Bos, H., Ruiter, R. A., Paulussen, T. G., Kok, G., de Melker, H. E., & Mollema, L. (2015). Vaccination decision-making of immigrant parents in the Netherlands; a focus group study. *BMC public health*, 15, 1229. <https://doi.org/10.1186/s12889-015-2572-x>

Harmsen, I. A., Mollema, L., Ruiter, R. A., Paulussen, T. G., de Melker, H. E., & Kok, G. (2013). Why parents refuse childhood vaccination: a qualitative study using online focus groups. *BMC public health*, 13, 1183. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-1183>

Harmsen, I. A., Ruiter, R. A., Paulussen, T. G., Mollema, L., Kok, G., & de Melker, H. E. (2012). Factors that influence vaccination decision-making by parents who visit an anthroposophical child welfare center: a focus group study. *Advances in preventive medicine*, 2012, 175694.

<https://doi.org/10.1155/2012/175694>

Hofman, R., van Empelen, P., Richardus, J. H., de Kok, I. M., de Koning, H. J., van Ballegooijen, M., & Korfage, I. J. (2014). Predictors of HPV vaccination uptake: a longitudinal study among parents. *Health education research*, 29(1), 83–96. <https://doi.org/10.1093/her/cyt092>

Hofman, R., van Empelen, P., Vogel, I., Raat, H., van Ballegooijen, M., & Korfage, I. J. (2013). Parental decisional strategies regarding HPV vaccination before media debates: a focus group study. *Journal of health communication*, 18(7), 866–880. <https://doi.org/10.1080/10810730.2012.757390>

Jongen, V. W., van der Loeff, M., Boyd, A., Petrigiani, M., Prins, M., van der Wal, M., Nielen, A., de Melker, H., Paulussen, T., & Alberts, C. J. (2020). Human papillomavirus vaccination uptake: a longitudinal study showing ethnic differences in the influence of the intention-to-vaccinate among parent-daughter dyads. *Human vaccines & immunotherapeutics*, 1–10. Advance online publication.

<https://doi.org/10.1080/21645515.2020.1808411>

Paulussen, T. G., Hoekstra, F., Lanting, C. I., Buijs, G. B., & Hirasing, R. A. (2006). Determinants of Dutch parents' decisions to vaccinate their child. *Vaccine*, 24(5), 644–651.

<https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2005.08.053>

Pot, M., Paulussen, T. G., Ruiter, R. A., Eekhout, I., de Melker, H. E., Spoelstra, M. E., & van Keulen, H. M. (2017). Effectiveness of a Web-Based Tailored Intervention With Virtual Assistants Promoting the Acceptability of HPV Vaccination Among Mothers of Invited Girls: Randomized Controlled Trial. *Journal of medical Internet research*, 19(9), e312. <https://doi.org/10.2196/jmir.7449>

Pot, M., Paulussen, T. G., Ruiter, R. A., Mollema, L., Hofstra, M., & Van Keulen, H. M. (2020). Dose-Response Relationship of a Web-Based Tailored Intervention Promoting Human Papillomavirus Vaccination: Process Evaluation of a Randomized Controlled Trial. *Journal of medical Internet research*, 22(7), e14822. <https://doi.org/10.2196/14822>

Pot, M., van Keulen, H. M., Ruiter, R., Eekhout, I., Mollema, L., & Paulussen, T. (2017). Motivational and contextual determinants of HPV-vaccination uptake: A longitudinal study among mothers of girls invited for the HPV-vaccination. *Preventive medicine*, 100, 41–49. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2017.04.005>

van Keulen, H. M., Otten, W., Ruiter, R. A., Fekkes, M., van Steenbergen, J., Dusseldorp, E., & Paulussen, T. W. (2013). Determinants of HPV vaccination intentions among Dutch girls and their mothers: a cross-sectional study. *BMC public health*, 13, 111. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-111>

van Keulen, H. M., Otten, W., Ruiter, R. A., van Steenbergen, J., Fekkes, M., & Paulussen, T. W. (2013). Redenen om zich te laten vaccineren tegen HPV: implicaties voor toekomstige informatievoorziening [Reasons for having oneself vaccinated against HPV: implications for the future provision of information]. *Nederlands tijdschrift voor geneeskunde*, 157(17), A5523.